

Ympäristönsuojeluviranomaisen lausunto kaivoksen purkuputken käyttöönoton jälkeen käytöstä pois jäävien pintavalutuskenttien jälkihoidostatulvapenkereen

RakYmplk 19.03.2024 § 43
138/11.01.00/2024

Valmistelija ympäristösihteeri 040 8479552

Lapin ELY-keskus on pyytänyt Kittilän kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta lausuntoa (1.3.2024) Agnico Eagle Finland Oy:n päätöksen nro 67/2020 lupamääräyksen 75. mukaiseen selvitykseen koskien purkuputken käyttöönoton jälkeen käytöstä pois jäävien pintavalutuskenttien jälkihoitoa. Lausunto on lausunto-pyyynnön mukaan toimitettava 8.4.2024 mennessä. Kuulutus ja hakemusasiakirjat ovat sähköisesti osoitteessa <https://ylupa.avi.fi>.

Kittilän kaivoksen toiminnan laajentamista koskevan ympäristöluvan (PSAVI 29.5.2020, nro 67/2020) lupamääräyksen 75. mukaan *”Luvan saajan on laadittava uuden purkuputken käyttöönoton jälkeen selvitys käytöstä pois jäävien pintavalutuskenttien tilasta ja niistä aiheutuvasta kuormituksesta. Tämän selvityksen perusteella on laadittava suunnitelma pintavalutuskenttien jälkihoidosta sekä mahdollisesta tarpeesta johtaa pintavalutuskentiltä tulevat vedet käsiteltäväksi.”*

Maanalaisen kaivoksen ja avolouhoksen kuivatusvedet alettiin johtaa pintavalutuskentän 1 kautta Seurujo-keen vuonna 2006. Kesällä 2010 esikäsiteltyjä prosessivesiä alettiin johtaa Seurujokeen pintavalutuskenttä 4 kautta. Joulukuussa 2020 käyttöönotetun purkuputken myötä kaivoksen ylitevedet alettiin johtaa Loukiseen ja näin ollen pintavalutuskentät ovat jääneet tarpeettomiksi.

Kaivos aloitti kesällä 2021 pintavalutuskenttiin liittyviä selvityksiä, jossa alueella otettiin turvenäytteitä vuosina 2021-2023 ja turvenäytteistä analysoitiin haitta-ainepitoisuuksia. Vesitarkkailua alueella on suoritettu pinta-valutuskenttien käytön aikana vuoteen 2020 asti. Vesipäästöjen tarkkailuohjelmassa seurattiin Seurujokeen aiheutuvaa kuormitusta, ja se sisälsi veden määrän ja laadun tarkkailun ennen ja jälkeen pintavalutuskenttiä sijaitsevilla tarkkailupisteillä. Vuoden 2021 alusta tarkkailu muutettiin uuden purkuputken käyttöönoton yhteydessä laaditun tarkkailuohjelman mukaiseksi, jossa Seurujokeen johdettavien vesien laatua tarkkaillaan pintavalutuskentiltä poistuvien vesien suhteen kahdelta tarkkailupisteeltä kerran kuussa olosuhteiden salliessa.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lausunto

Agnico Eagle Finland Oy:n esittämä selvitys vastaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen näkemyksen mukaan päätöksen nro 67/2020 lupamääräyksen 75 mukaista selvitystä. Kunnan ympäristönsuojelu-viranomaisen näkemyksen mukaan selvitystä tulee täsmentää ja täydentää seuraavilta osin:

1. Turpeista tehdyt tutkimukset osoittavat erityisesti pintavalutuskenttien pintaosiin (0,0-0,1 m) sitoutuneen selvästi kohonneita määriä antimoniamia, arseenia ja nikkeliä sekä jossain määrin kohonneita pitoisuuksia kadmiumia ja kobolttia. Selvityksen mukaan tämä johtunee mm. turpeen suuremmasta maatuneisuudesta syvemmissä kerroksissa, jolloin pintavalutuskenttien läpi kulkeutuva vesi virtaa lähinnä ylemmässä, heikommin maatuneessa kerroksessa. Näin ollen haitta-aineiden

sitoutuminen ja mahdollinen huuhtoutuminen tapahtuu enimmäkseen kenttien pintaturpeessa. Selvityksen mukaan Seurujokeen tuleva nykyinen kuormitus on niin vähäinen, ettei se aiheuta jokiveden metallipitoisuuksien kohoamista yli sen luontaisten taustapitoisuuksien lyhytaikaisia poikkeuksia lukuun ottamatta esim. keväällä. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on tyytyväinen Seurujoen kuormittumisen vähenemisestä, mutta pyytää lisäselvitystä toimenpiteistä keväisten sulamisvesien myötä kohoaviin metallipitoisuuksiin Seurujoessa. Onko mahdollista suorittaa jotain konkreettisia toimenpiteitä keväisten sulamisvesien hallintaan, että haitta-aineiden huuhtoutuminen Seurujokeen vähenisi siten, että haitta-aineiden huuhtoutumisesta ei seuraisi jokiveden metallipitoisuuksien kohoamista Seurujoessa yli luontaisten taustapitoisuuksien?

2. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen edellyttää selvityksessä esille tuotua pintavalutuskenttien päästövesien tarkkailun jatkamista. Lisäksi esitetään jatkamaan turpeiden haitta-ainepitoisuuksien tarkkailua sekä seuraamaan turvekerroksen stabiilisuutta. Esitetään myös aloittamaan alueen kasvillisuuden tarkkailu, mahdollisten muutoksien tähden. Mikäli alueen kasvillisuus vaikuttaa muuttuvan pintavalutuskenttien haitta-ainepitoisuuksien vuoksi, on muutoksen syytä tutkittava perusteellisemmin.
3. Selvityksessä esitetään mahdolliset jatkotoimenpiteet, mikäli kaivoksen vaikutustarkkailussa todetaan kaivoksen alapuolisilla tarkkailupisteillä pitoisuuksien nousevan toistuvasti lähelle ennen vuotta 2020 vallinneita tasoja ja kuormituksen todetaan olevan peräisin pintavalutuskentiltä. Näistä ensisijaisena vaihtoehtona esitetään pintavalutuskenttien vesien johtaminen kaivoksen vesikiertoon käsiteltäväksi. Ympäristönsuojeluviranomainen pyytää täsmennystä mahdollisiin jatkotoimenpiteisiin. Onko yhtiöllä alustavaa valmista suunnitelmaa, mitä tehdään, jos huomataan merkittäviä poikkeamia analyysituloksissa? Millä konkreettisilla toimenpiteillä pintavalutuskenttien vesien johtaminen kaivoksen vesikiertoon tapahtuu ja millaisella aikataululla? Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen katsoo kunnollisen valmistautumisen auttavan yhtiötä reagoimaan nopeammin mahdollisiin poikkeamiin ja sitä kautta rajoittamaan poikkeamien ympäristövaikutuksia.
4. Selvityksen mukaan pintavalutuskenttien ohuiden turvekerrosten poistaminen on maanrakennus-tekniisesti haasteellista. Lisäksi niitä poistettaessa on riskinä kiintoaineen ja humuksen sekä niihin sitoutuneiden metallien hallitsematon huuhtoutuminen vesistöön tilapäisistä vesienkäsittelytoimista huolimatta. Ympäristönsuojeluviranomainen pyytää lisäselvitystä, minkälaisilla toimilla estetään pintavalutuskenttien turpeen erodoituminen, ettei kiintoaineen ja humuksen sekä niihin sitoutuneiden metallien hallitsematonta huuhtoutumista pääse tapahtumaan vesistöön.

Esittelijä

Ympäristösihteeri Anttila Noora

Päätösehdotus

Esitän, että lautakunta hyväksyy lausunnon.

Päätös

Lausunto hyväksyttiin lisäyksellä kohta 5. Tulvapenkereen rakentaminen pintavalutuskenttien ja Seurujoen väliin.